

Mezinárodní demografické symposium v Liblicích 1965

Ve dnech 25.—28. května 1965 se konalo v Domě vědeckých pracovníků v Liblicích 5. mezinárodní symposium demografů socialistických zemí. První setkání se uskutečnilo v Smolenicích (1961), druhé v polském Jablonné (1962), třetí v Budapešti (1963) a čtvrté v Zakopaném (1964). Liblické symposium bylo věnováno *ekonomickým aspektům reprodukce obyvatelstva*. Kromě demografů se jednání účastnili ekonomové, sociologové, lékaři, historici a někteří pracovníci dalších společenských věd. Ze zahraničí byli přítomni hosté z SSSR (7), Bulharska (3), Jugoslávie (6), Maďarska (3), NDR (6), Polska (9) a Rumunska (2). Z Československa se jednotlivých jednání účastnilo 60 osob. Symposiu bylo předloženo 50 referátů, z nichž hlavní zpravodajové sestavili a přednesli v pěti řádných zasedáních pět souborných referátů. V diskusích vystoupilo na 60 účastníků.

Ekonomické aspekty reprodukce obyvatelstva se stávají stále důležitější. Mají několik jevových stránek. Za nejzávažnější se považují ekonomické *podmínky* reprodukce. Ty určují rozvoj a tempo vývoje obyvatelstva. V nich se uplatňuje především státní doktrína, politické cíle, státní populační politika. Neméně důležité jsou pak ekonomické *důsledky* vývoje obyvatelstva. Zde je nejzávažnější společenská a sociální stránka důsledků populačních procesů. S oběma souvisí plán a skutečný vývoj *životní úrovně* obyvatelstva. Konkrétní populační vývoj, sledovaný za různých společenských podmínek a důsledků, lze později modelovat a formulovat jako zobecňující soudy o vztazích ekonomie a demografických procesů, které vyúsťují do formulace *populačních zákonů* různých ekonomicko-společenských formací. Ve srovnání s diskusí o těchto otázkách v Zakopaném ukázalo liblické jednání sblížení stanovisek při posuzování možnosti formulace abstraktních populačních zákonů. Demografové-historici předložili výsledky svých studií i teoretického bádání v jednom ze samostatných zasedání.

Jednání mělo vysokou vědeckou úroveň. V organizačních zasedáních předsednictva symposia bylo konstatováno, že pravidelné styky přispívají k rozvoji demografie, že se považuje za účelné, aby podobně jako v Československu, Polsku a Maďarsku vznikly i v ostatních socialistických zemích národní demografické orgány (v ČSSR je to Českoslo-

venská demografická společnost při ČSAV) a Československo bylo požádáno, aby koordinovalo práce na přípravě dalších symposií. V roce 1966 se symposium uskuteční v Rumunsku nebo v Bulharsku. Materiály liblického symposia jsou v omezeném počtu k dispozici u Čs. demografické společnosti (Praha 1, Politických vězňů 7).

Vladimír Srb

Zpráva o celostátním semináři československých antropologů v Lednici

Ve dnech 11. a 12. května 1965 byl uspořádán celostátní seminář československých antropologů [*K otázkám marxistické antropologie*] v Lednici u Břeclavi. Velmi početná účast na něm, nejen z řad antropologů — specialistů, ale i vědeckých zájemců blízkých oborů (filosofie, dialektického a historického materialismu, psychologie, sociologie, lékařství, architektury, techniky atd.) z celé ČSSR, výrazně dotvrdila, jak rychle vzrůstá dosah antropologie jako ujednocující vědecké disciplíny o člověku v totalitě jeho rysů, zájmů i potřeb. Rychlý sled četných referátů (různého tematického zaměření, rozsahu a někdy i kvality) jistě dostatečně informoval o jejím vývojovém stadiu v přítomnosti, především u nás.

Snad právě početné zájmové i odborné rozpětí celého pole účastníků bylo příliš široké, než aby mohla být předmětná problematika antropologie na tomto semináři vymezena v celém svém rozsahu jednoznačně a v konkrétních svých tematických úsecích určena vyčerpávajícím způsobem. I tak však ostře vynikl přesun jejího orientačního těžiště z roviny tradiční antropologie, zaměřené především přírodovědně, do roviny antropologie kulturní a sociální. Sám průběh jednotlivých referátů, z nichž plénům zvláště zaujal projev Mil. Nakonečného [antropologická psychologie] a vyvážené referáty lékařské [V. Beneše, Psychohygienu a lidské vztahy, jakož i dr. Povondry] — aniž tím snižujeme podnětný přínos referátů ostatních, a především živá diskuse na ně navazující, přesvědčivě dotvrdily, jak nová antropologická orientace jednoznačně dozrává. A to jak v oblasti teoretické, tak také v praktických důsledcích.

Je jistě potěšitelné, že v průběhu semináře nechyběly ani sociologické aspekty antropologické problematiky, ať v referátě R. Weinera [*O socio-ekonomických předpokladech lidských vztahů*], ať v projevu Drag. Slejšky [*O neformálních skupinách na pra-*